

Stärk folkbildningens frihet

Folkbildningens ursprung är i folkrörelser som skapades för att demokratisera Sverige och ge människor möjlighet att bättre förstå och påverka samhället. Från början har det självständiga förhållandet till staten och skillnaden mot det formella utbildningsväsendet varit viktig. Folkbildningen är och måste vara fri och frivillig.

Denna ideologiska, pedagogiska och historiska tradition, som del i det svenska demokratibygget, bildar kärnan i begreppet folkbildning och utgör de grundläggande motiven till folkbildningens självförvaltning. Med ett självförvaltande Folkbildningsråd undviker man politisk detaljstyrning som skulle minska folkbildningens frihet, självständighet och oberoende.

Folkbildningsrådets uppdrag förnyades 2014. Det förnyade uppdraget skulle stärka oberoendet mellan Folkbildningsrådet och dess medlemmar, minska sammanblandning av uppgifter, samt öka professionalismen när det gäller bidragsgivning, uppföljning och kontroll av statsbidraget. Folkbildningsrådet fick i uppdrag att fungera som sektorsansvarig för folkbildningen samt att bevaka folkhögskolan som utbildningsform i utbildningssystemet.

På uppdrag av medlemsorganisationerna utvärderades Folkbildningsrådets förnyade uppdrag 2020. Utvärderaren konstaterade att Folkbildningsrådet i allt väsentligt levt upp till intentionerna med reformen från 2014. Tre rekommendationer gavs för ett fortsatt utvecklingsarbete: 1. Renodla och tydliggör rollerna. 2. Stärk Folkbildningsrådets myndighetsroll. 3. Identifiera en gemensam strategi för att försvara självförvaltningsmodellen.

Medlemsorganisationerna delar utredarens övergripande slutsatser och rekommendationer. Medlemsorganisationerna har därför lagt fram ett antal förslag för att fortsätta utveckla organisationen och tydliggöra uppdraget och rollfördelningen gentemot medlemsorganisationerna.

Med dagens beslut slår vi fast betydelsen av Folkbildningsrådets självförvaltning för folkbildningens frihet. Rollfördelningen mellan Folkbildningsrådet och medlemmarna tydliggörs ytterligare. Folkbildningsrådets oberoende i myndighetsutövningen och i frågor om statsbidrag stärks. Folkbildningsrådet som förening tydliggörs samtidigt. Bevakningen av utbildningsformen folkhögskola stärks och utvecklas. Representantskapets roll förtydligas. Folkbildningsrådets uppdrag att samlas in och sprida kunskap om folkbildningen tydliggörs.